

VIJF KEER DE FAERÖER

Het rijk van de papegaaiduiker

Afgelegen en onbekend zijn de achttien basaltklompen, die samen de archipel van de Faeröer vormen, een van de mooiste eilandengroepen in Europa: woeste landschappen, kleurrijke dorpen, wandelpaden, miljoenen vogels, de oceaan en alle seizoenen in een etmaal. Een eenzaam paradijs voor liefhebbers van noordelijk Europa.

Aankomen, is alles: met het vliegtuig boven de eilanden, maar dé initiatie voor de Faeröer is het schip. Na twee dagen op zee, met dolfijnen en walvissen voor wie geluk heeft, met vissersboten rond de Shetlands, met zachte deining en wilde zee, met papegaaiduikers en noordse stormvogels, met een Scandinavische maaltijd, een Deens bier en een ontspannen sfeer aan boord van de Norröna verschijnen de basaltklompen in een groene waas van

gras en water. De Faeröer geven je het gevoel dat ze veroverd willen worden, net zoals in de negende eeuw Vikings voet aan wal zetten in de baai van Tórshavn. De haven van Thor is de hoofdplaats van dit kleine eilandenrijk, dat onbekend bleef tot de lokale voetbalploeg in 1990 in haar eerste interland Oostenrijk met droge 1-0 overwon. Vandaag is die Faeröer met haar fabelachtige natuur een trekpleister voor ‘noordland-reizigers’: zij die een tussenstop maken op weg naar IJsland of zij die met tochten over de eilanden genoeg hebben aan een vakantie ter plaatse. Geen van beiden komt bedrogen uit: dit is een archipel voor fijnproevers. Uit de talrijke bestemmingen maken we een eigenwijze keuze van vijf plaatsen, waarvan reisgidsen soms zeggen dat je ze met drie sterren moet gezien hebben.

Gjógv op Eysturoy

In een grijs landschap maken kleuren het verschil: de groene schijn op de basaltflanken kan niet verhelen dat de Faeröer ook een harde bestemming zijn. In Gjógv, over een bergpas aan het eind van de weg in het noorden van Eysturoy, branden de huizen

in de felste kleuren. Je klimt omhoog langs de falaise, duizelingwekkend maar ook genotvol met zoveel magistrale uitzichten, en je kijkt naar beneden, naar het dorp dat zoals alle dorpen baadt in de vurigste tinten. “Om ons te weren tegen de grauwheid van natuur en klimaat”, zoals iedereen zal beamen. Je klimt hoger tussen de vogels, zelfs naar de hoogste berg van alle eilanden, de Slættaratindur die met 882 meter meestal in de wolken hangt. Een sierlijke watersnip snort door het zwerk. Een klimpad loodst je langs moerassen naar de ‘platte piek’, waarop je naar een lokale waarheid tussen de boterbloemen kan dansen. Terug in de pastorale stilte van het dorp drink je een biertje, een Föroya Bjór met op het etiket een gehoornde ram. De huizen langs de beek glimmen in de zon, op turfdaken groeit gras, het lijkt alsof het kerkje door de branding wordt verzwolgen. In dit godshuis is de allereerste eredienst in de lokale taal gehouden. In de tuin staat een beeld van een moeder en haar twee dochters naar de raadselachtige zee, die voedsel geeft en visserslevens neemt.

Mykineshólmur bij Mykines

Het zijn er 19! In gidsen en brochures geldt Mykines als meest westelijke en achttiende van alle eilanden. Maar als je het dorp

achterlaat, over de richel omhoog klimt, weer afdaalt en tussen krijgende drieteenmeeuwen de ijzeren brug oversteekt, dan weet je dat Mykineshólmur de negentiende klomp van de Faeröer is. Dat lijkt een detail, maar is het niet voor wie tot hier reist: bij slecht weg vaart de stormbestendige boot vanuit Sørvágur niet uit, maar eens op de ruige plek is die rots van nauwelijks een paar vierkante kilometer hét eiland der eilanden. Het is niet meer dan een steile noordwand en een aflopende weide aan de zuidkant, maar het is bovenal een kosmos van onophoudelijk lawaai: gebulder van de zee, gekreun van de wind, geblaf van zeehonden, gekrijs van zeevogels. Je hoeft niets te doen, je zet je neer in het gras en laat de gevederde vrienden op je afkomen: noordse stormvogels als de beste vliegers van de oceaan, jan van genten in majestueuze duikvlucht, alken, zwarte zeekoeten en duizenden papegaaiduikers die in nabije holen nestelen, je van dichtbij aanstaren, op en aan vliegen, als zwarte bollen op zee dobberen en als een orkaan van hagelbollen door de hemel suizen. Het lijkt een permanente oerknal, het is een universum van vrije zeevogels, het rijk van de papegaaiduikers met bij de vuurtoren zicht op bijna alle eilanden van die godvergeten Faeröer.

Van Saksun naar Tjørnuvík op Streymoy

De vallei van Saksun is een mooie wandeling: plassen met broedende roodkeelduikers, wilde zwanen en roepende regenwulpen, nevels, zon en aan het eind van het dal een gehucht met museum en kapel, die haast verloren raakt in een amfitheater van graniet en watervallen, ware het niet dat de witte gevel blinkt in het harde landschap. Rondom grazen IJslandse paarden. Pas hier begint de echte wandeltocht: een pad loopt omhoog naar de andere kant van eiland Streymoy, langs bloemvelden en moerassen, door stenig landschap met heide en nesten van kleine jagers. Je moet oppassen, want het zijn rovers die aanvallen als ze zich bedreigd voelen. Zoals overal ben je gewaarschuwd voor het weer: alles kan omslaan in een mum van tijd. Zo gebeurt het dat je van de zomer binnenstapt in gure herfst of striemende winter. Het regent, het sneeuwt even, nevels wikkelen je in ondoordringbare sluiers. Je ziet niets meer, je hoort enkel nog de branding van de oceaan ergens in een dreigende diepte. Oppassen, maar je wilt ook verder. Stafkaarten helpen niet, intuïtie doet wonderen: je volgt een kabbelende beek, je luistert naar de scholekster die lager op een rots zit, je probeert onder de wolken uit te komen, je blijft op afstand van de afgrond waar alleen broedende zeevogels zich thuis voelen. Tot het wolkendek blijft hangen, je verder daalt en in de diepte de baai van Tjørnuvík ligt: dat is een van de mooiste uitzichten op de Faeröer, met de rode huizen, het zwarte lavastrand en op zee twee priemende naalden naast een rotswand. Het zijn Risin en Kellingin, een koppel reuzen dat overmoedig de eilanden naar IJsland wilde slepen, maar door de Noorse goden gestraft werd en veranderde in de pieken, die in de wilde zee langzaam weg eroderen. Dan brengt de bus je terug naar de haven van Thor.

Van Viðareiði naar Svínoy en Fugloy

“Daar kan je niets gaan doen”, had een tooghanger gezegd: “zo afgelegen, wilde zee, dorpen met weinig mensen. Die eilanden

zijn het einde van de Faeröer”. Hij heeft gelijk, maar je kan daar in het hoogste noorden natuurlijk alles doen: eerst met die gammele schuit op volle zee, heen en weer deinend in het woeste water, langs de loodrechte wand van Svínoy varen, een uurtje over het eiland dolen, doorvaren naar Fugloy waar de ferry nauwelijks kan aanmeren, op en neer danst terwijl dorpelingen hun familie aan boord proberen te krijgen. Op deze eenzame rots leven in Kirkja amper tien mensen. Maar wat wil je meer dan moederziel alleen over de eilandrug wandelen, ver weg de andere eilanden zien liggen, het weer trotseren en paarse strandlopers waarnemen, opnieuw inschepen en terugvaren naar het eiland Viðoy om onderdak voor de nacht te zoeken? Daar ligt geen dorp dramatischer dan Viðareiði: in een groene kom tussen twee achthonderd meter hoge bulten, met aan weerszijden zicht op kapen, rotswanden en wel vijf eilanden. Verspreid staande huizen en hoeves, rood en blauw en groen, een witte kerk, wolken die komen en gaan, de zon die straalt en zich verbergt, een flard regen, nevelslierten en de open hemel. In het restaurant, bij Elisabeth, volg je best de raad van de kaart: bestel een dag op voorhand gestoofde lundi. Want als lokale mensen papegaaiduiker lekker vinden, kan het niet slecht zijn.

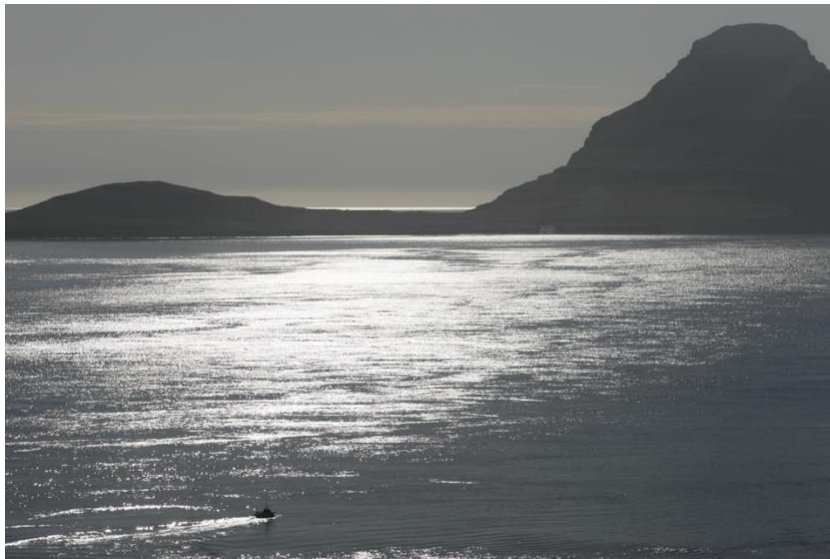
Sumba op Suðuroy

Vreemd is dat: vanuit Tórshavn reist iedereen naar zowat alle eilanden, behalve naar het meest zuidelijke Suðuroy. Jammer: twee uur varen en je bent in een andere, zelfs zuiderse sfeer. Langs de dertig kilometer lange weg tussen Sandvík in het noorden en Sumba op de zuidelijke punt liggen dramatische landschappen en alweer kleurrijke dorpen, die nu eens aan Venetië en dan weer aan een Scandinavisch dorp doen denken. Rond Sandvík liggen baaien, moddervlaktes, delta's, landtongen en in zee de eilanden Stóra en Lítla Dímun, de enige onbewoonde klomp. Het is niet meer dan een vissersgehucht, maar dat is dan ook het enige wat het moet zijn. Ook Fámjin aan de westkust is een idylle van landschap en kleurige nederzetting. In de kerk hangt Merkið, de originele vlag van de Faeröer die drie studenten in 1919 maakten voor de verhoopte onafhankelijk. En helemaal in het zuiden is Sumba in het felste zonlicht haast een mediterrane oase: azuur water, felle grassen, gevels en daken in vlam, een stalen hemel en na een wandeling naar Akraberg ook de zuidelijkste vuurtoren van de archipel. Maar dat is iedere plaats

op de Faeröer: een eindpunt aan zee, een extreme bestemming zoals Fugloy, Viðareiði of Mykineshólmur, een tijdelijk doel op een van die achttien basaltklompen vanwaar je weer weggaat en hoopt dat je er ooit kan terugkomen.

Verschenen in Grande, 24.03.2008.

Halfweg tussen Schotland en IJsland ligt op 62 graden noorderbreedte de archipel van de Faeröer in de Atlantische Oceaan. Op een oppervlakte van 1.399 vierkante kilometer leven de 47.000 Faeröerders, waarvan een derde in hoofdstad Tórshavn, van visvangst, schapenteelt, een beetje landbouw en toerisme. Nog altijd zijn de eilanden staatkundig deel van Denemarken, maar ze beschikken over een vergaande vorm van autonomie. Zeventien eilanden zijn bewoond, ééntje is onbewoond. Met dubbel zoveel schapen als mensen betekent Faeröer de ‘eilanden van de schapen’. Met een Atlantisch klimaat is het weer onvoorspelbaar: op een halve dag kan je alle weertypes meemaken. In deze moeilijke omstandigheden is het verkeersnet perfect uitgebouwd: ferry’s, bussen en helikopters verbinden alle eilanden met elkaar. Vooral de woeste natuur, het grillige klimaat,

de intense kleuren, het rijke vogelleven en de eenzame wandelwegen maken deze afgelegen eilanden aantrekkelijk voor wie van het wilde, lege en ruige noorden van Europa houdt.